

Sugya II: The Stolen Sukkah

1. Introduction

In continuation of the topic of the prior discussion regarding a stolen lulav, the following short sugya discusses the status of a stolen sukkah. Take an informal poll: *Prima facie*, is there any reason to distinguish between a stolen lulav and a stolen sukkah? Why might one disqualify the former and yet qualify the latter?

2. The Yerushalmi

Next, consider the following sugya from the Yerushalmi:

תלמוד ירושלמי מסכת סוכה פרק ג [דף נג טור ב]:

נישמעינה מן הדא, סוכה גזולה: אית תניי תני כשירה, אית תניי תני פסולה.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מאן דאמר כשירה בשגזל קרקע, מאן דאמר פסולה בשגזל פסל ואיפשר שלא ייקשר במיישב מלמעלן

רבנן דקיסרין בשם רבי יוחנן בין זה ובין זה פסולה; אי זו היא גזולה פסולה? כל שהוא נכנס בתוך סוכתו של חבירו שלא מדעתו?...

Note the various opinions in this sugya. One tannaitic source rules that a stolen sukkah is acceptable, while the other rules that it is not. R. Yehoshua ben Levi eliminates the debate, interpreting the former source as referring to a case wherein one stole land, and the latter source as referring to a case wherein one stole the materials for the sukkah themselves. R. Yohanan, on the other hand, rules that in both of these cases, the sukkah would be acceptable; only in a case wherein one made use of another's already constructed sukkah without permission would invalidate usage (i.e., be 'pasul.')

3. The Bavli

Some points of interest:

1. The baraitah cited in the beginning of the sugya establishes a tannaitic machloket over the acceptability of a stolen sukkah, paralleling the establishment of such a machloket in the Yerushalmi (though in the latter Talmud, the debate is between two separate texts, not two positions cited in one).
2. R. Nahman, in a manner reminiscent of (but for a different function than) R. Yohanan's statement in the Yerushalmi, defines the case of the stolen sukkah as one wherein one takes another's already constructed sukkah by force. However, if one stole the materials for the sukkah themselves, this would not render the sukkah 'pasul.'
3. According to R. Nahman's understanding, the problematic issue with a stolen sukkah relates not to the illegality of the theft per se (i.e. Mitzvah haBaah ba'aveirah), but rather, it is a derivative of the requirement that one use one's own

sukkah, and the inability to acquire an already constructed sukkah. It is therefore appropriate to ask the class to consider how this sugyah relates to the discussion of Mitzvah haBaah ba'aveirah in the first sugyah.

4. The sugyah contains the intriguing, if puzzling, case of the *savtah* who comes before R. Nahman's court. What is the role of this legal narrative in the sugya? I would suggest that it [a] sources and illustrates R. Nahman's abstracted ruling regarding theft of materials which are then used to construct a sukkah as kosher, but more profoundly, [b] shows that ruling to be problematic on ethical grounds. In other words, the reader of the sugya is meant to hear and empathize with the cries of this woman, as she bears the cost of R. Nahman's ruling. [For further analysis of this narrative, see the excerpts from Bikkurei Yosef and Arukh La-Ner below].

This does not imply that the sugya wants to decide against R. Nahman, but rather that it seeks to remind us of the real people referred to in abstracted legal decisions. Students should be encouraged to always ask: What is the function of the inclusion of narratives (including legal narratives) in otherwise legal sugyot? Are they supportive, subversive, and/or complementary?

תלמוד ירושלמי מסכת סוכה פרק ג [דף נג טור ב]

נישמעינה מן הדא, סוכה גזולה: אית תניי תני כשירה, אית תניי תני פסולה.

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי: מאן דאמר כשירה בשגזל קרקע, מאן דאמר פסולה בשגזל פסל ואיפשר שלא ייקשר במיישב מלמעלן.

רבנן דקיסרין בשם רבי יוחנן בין זה ובין זה פסולה; אי זו היא גזולה פסולה? כל שהוא נכנס בתוך סוכתו של חבירו שלא מדעתו.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף לא עמוד א

תנו רבנן: סוכה גזולה, והמסכך ברשות הרבים. רבי אליעזר פוסל, וחכמים מכשירין. אמר רב נחמן: מחלוקת בשתוקף את חבירו והוציאו מסוכתו. ורבי אליעזר לטעמיה, דאמר: אין אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו. אי קרקע נגזלת - סוכה גזולה היא, ואי נמי קרקע אינה נגזלת - סוכה שאולה היא. ורבנן לטעמייהו, דאמרי: אדם יוצא ידי חובתו בסוכתו של חבירו. וקרקע אינה נגזלת, וסוכה שאולה היא. אבל גזל עצים וסיכך בהן - דברי הכל אין לו אלא דמי עצים. ממאי - מדקתני דומיא דרשות הרבים, מה רשות הרבים קרקע לאו דידיה הוא - סוכה נמי לאו קרקע דידיה הוא. ההיא סבתא דאתאי לקמיה דרב נחמן, אמרה ליה: ריש גלותא וכולהו רבנן דבי ריש גלותא בסוכה גזולה הוו יתבי! צווחה ולא אשגח בה רב נחמן. אמרה ליה: איתתא דהוה ליה לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדי צווחא קמייכו ולא אשגחיתו בה? אמר להו רב נחמן: פעיתא היא דא, ואין לה אלא דמי עצים בלבד. אמר רבינא: האי כשורא דמטללתא דגזולה, עבדי ליה רבנן תקנתא משום תקנת מריש. - פשיטא, מאי שנא מעצים? - מהו דתימא: עצים שכיחי, אבל האי לא שכיחא, אימא לא - קא משמע לן. הני מילי - בגו שבעה, אבל לבתר שבעה - הדר בעיניה. ואי חבירו בטינא, ואפילו לאחר שבעה נמי - יהיב ליה דמי.

ברכי יוסף אורח חיים סימן תרלז¹

כתב הרב שבלי הלקט משם הרב העטור שכתב בספר הדברות (דף פה ע"ד) וז"ל, מסתברא גזולה שגזל עצים וסיכך בהם, ולא רצה לפרוע הדמים, וההיא אתתא דאתאי לקמיה ריש גלותא ור"נ כו' (סוכה לא א), התם לא היו נותנין לה הדמים, עכ"ל. והקשה הרב אליה רבה (אות ח) א"כ אמאי אמר ר"נ פעיתא היא דא. עכ"ד. ויותר יקשה מאי דאתמר קמיה הכי צווחא ולא אשגח בה ר"נ, דהיכי לא אשגח בה, והרי כיון דלא רצו לתת הדמים באמת דהוייא סוכה גזולה. ואולי יש לישב דהרב דקדק דאמר ר"נ אין לה אלא דמי עצים בלבד, דמזה מוכח דאכתי לא יהבו ניהלה דמיה, דאי לא, הכי הוה ליה למימר, מכי יהביתו דמי לית לה מידי. וגם רצה לישב מאי דאמרה בסוכה גזלי יתבי, דמדהתלמוד מיייתי מאי דאמרה, משמע דדינא קא משתעיא בצד מה. ולכן מפרש הרב דאכתי לא יהבי דמי, ומיהו לא שלא היו רוצים לתת דמיה, אלא דלפי שעה לא יהבו לה, ואייה סברה דלא בעו מיהב לה, ולכן זאת אומרת בסוכה גזולה יתבי, וברישא לא אשגח בה, דידע דכבר רוצים לתת דמיה, והיינו דקאמר נמי אין לה אלא דמי עצים בלבד, כלומר תנו לה ופטרוה. ודוק.

ערוך לנר מסכת סוכה דף לא עמוד א

בגמרא ההיא סבתא דאתי לקמא דר"נ. בהך מעשה י"ל טובא דמ"ט לא אשגח בה רב נחמן אחרי דבאמת הי' לה עכ"פ לתבוע דמי עצים ועוד דמה כוונת האשה לייחס עצמה אחר אברהם אבינו למען תבוע דינה ומה ענין שהזכירה כמה עבדים היו לו ועוד למה ביזה ר"נ אותה לומר פעיתא היא דא ועוד כשהזכיר מה יש לה לתבוע למה אמר בלשון נסתר ואין לה אלא דמי עצים ולא אמר לה בעצמה אין לך אלא דמי עצים.

והנלענ"ד ביישוב כל זה דהאשה כשבאה לפני ר"נ מסתמא לא המתינה עד חה"מ אלא מיד ב"ט ראשון כשישבו בסוכה באה לפני ר"נ והנה אם באמת הי' להסוכה דין גזולה ע"כ הי' צריך ר"נ לאשגוחי בה למען הפריש ריש גלותא ורבנן מאיסורא אבל ר"נ שידע הדין שאין כאן פסול גזולה ושאין לה תביעה רק דמי עצים לא רצה לומר לה זה שזה דין ממונות הוא ואין דנין ב"ט (ביצה לו ב) ולכן לא אשגח בה. אמנם האשה שלא ידעה מזה סברה שמה שלא השגיח ר"נ בה הוא מפני שסבר שאין כאן דין גזולה אצל ריש גלותא כיון שהוא לא גזל רק עבדיו גזלו העצים כמו שפי' רש"י וא"צ ליתן דין על מעשה עבדיו לכן אמרה אתתא דה"ל לאבוהא תלת מאה ותמני סרי עבדא דאמרינן בנדריים (לב א) וירק את חניכיו שמנה עשר ושלש מאות חד אמר שהוריקן בזהב ומפרש

¹ Rabbi Chaim Yosef David Azulai (Chida), scion of a famed rabbinical family originating from Castille and Morocco, was born in 5484 (1724 CE) in Jerusalem. The Chida was considered the greatest halachic authority in the Oriental and Italian Jewish communities. His huge, multifaceted literary output included halachic rulings, kabbalah, commentaries on the Bible and Talmud, bibliography, and travelogues; he was also involved in community affairs.

הטעם בב"ר (פרשה מ"ג) שלא יהו להוטיין אחר הממון כמו שהביאו התוס' לקמן (ע"ב ד"ה והירוק) הרי אברהם שהיו לו הרבה עבדים נזהר לשמרם שלא יהו להוטיין אחר ממון אחרים ולמה לא עשה גם ריש גלותא כן והניח לעבדיו לגזול

והנה ראה ר"נ שע"י הצווחה אם לא ישתיק לה יתילד ביזוי כבוד ריש גלותא וביזוי ת"ח שלזה נתכוונה האשה במה שאמרה ריש גלותא וכולהו רבנן דריש גלותא בסוכה גזולה הוי יתבי לומר שכולם ידם במעל הזה לכן מעתה ראה שע"כ צריך לגלות לה דינה למען השתיקה ומ"מ לא רצה לדון לה דיני ממונות בי"ט על כן עשה עצמו כמורה הלכה לתלמידים כדי שתשמע גם היא ואמר פעיתא היא דא לומר אם לא שקולנית היא הייתי שותק היום ולכן שתקתי בתחלה אבל אחר שמגבהת קולה לצעוק למען בזות לריש גלותא וחכמים לכן אני אומר לכם שאין לה רק דמי עצים בלבד ובזה התחכם ר"נ להשתיקה מבלי שהוצרך לדון לה דין בי"ט: